

HAVZA MESLEK YÜKSEKOKULU

EMLAK VE EMLAK YÖNETİMİ PROGRAMI

EML218-Meslek Etiği

Öğr. Gör. Derya KABASAKAL ŞAHİN

Etik Türleri

EML218-Meslek Etiği

Hafta-7

Etik Türleri

BİREYSEL ETİK

İŞ ETİĞİ

Örgütsel Etik

İşletme Etiği

Yönetsel Etik

Meslek Etiği

Bireysel Etik

- Bu etik türünde öne çıkan insanların davranışlarını şekillendiren değerler ile ilgili bireyin sahip olduğu bilinçtir.
- Bir bireyin doğru ya da iyinin ne olduğu konusundaki kişisel değer ve inançlarının var olan kuralların etkisiyle oluşmasıdır.
- Martin Buber, "bireysel etiğin kişinin içinden gelen ses" yani vicdan olduğunu söylemiştir.

**Bireysel etik vicdanın
yanında, aile ve çevre
etkileşimiyle oluşmaktadır.**

Bireylerin etik gelişimleri farklı aşamalarda gerçekleşmektedir.

- *Birinci aşama* yalnızca salt doğrular tarafından yönetilen aşamadır. Bir davranışın yanlış veya doğru olduğu yasalara göre belirlenir. Eğer bir davranışa yönelik mevcut bir yasa varsa ve yasada o davranış yasadışı olarak tanımlanmışsa, kişinin o davranışı yanlış ve yasadışı demektir.

- İkinci aşama, yasadışı davranışlardan farklı olarak daha başka yanlış davranışlar olduğunun algılanması sonucunda ortaya çıkar. Burada bireyin kendi yargısı, bir başkasının neyin doğru neyin yanlış olduğu konusundaki yargısı kadar geçerlidir.
- Üçüncü aşama, kişinin kendi inançları konusunda emin olduğu ve davranışlarında etik standartları uygulama konusundaki sorumluluğu kabul ettiğinde ortaya çıkmaktadır.

Toplumun Bireylerden Bireysel Etik Kapsamında Yapmalarını Beklediği Etik Davranışlar

- Başkalarının refahını düşünme ve onlar için endişelenme,
- Başkalarının kendi kendini idare etmesine saygı,
- Güvenilirlik ve dürüstlük,
- Kanunlara uygun davranma isteği,
- Adalet,
- Haksız avantajlardan faydalanmayı reddetme,
- İyilikseverlik,
- Zararı önleme ve zarar vermeyi reddetme.

İş Etiği

- İş dünyasında belirlenmiş, davranışların doğru ve yanlış olduğunu yorumlamaya yarayan standartlardır.
- İş etiği iş hayatında karşılaşılan imkânlar doğrultusunda sağduyulu seçimler yapmamızda yol gösteren ilke ve değerleri inceleyen bir disiplindir.

İş etiği ile ilgili tanımlamalara bakıldığında, kabul gören esasların şu konularda yoğunlaştığı görülmektedir:

- İnsanların işle ilgili kararları ve işletmelerin toplumsal ve ahlâki sorumluluklarıyla ilgili konular,
- İş ile ilgili değerler, normlar ve kurallar,
- İş dünyasındaki ahlâki ilkeler, standartlar ve inançlar sistemi.

- İş etiği, iş hayatında çalışanlar arasında, çalışanlar ile yöneticiler arasında, işletmeyle alışverişte bulunanlar ve işletmeyle çevresel faktörler arasında olan ahlaki sorunları inceleyerek genel ilke ve kurallara ulaşmaya çalışan uygulamalı bir etiktir.

İş Etiğinin Son Yıllarda Önem Kazanmasının Nedenleri Şunlardır:

- Statü ve zenginlik kazanma isteğı ile insanların ihtiyaçlarından fazlasını istemesi,
- Küresel rekabetin artması ile kuruluşların güçlü duruma gelmek için, kolay ve ucuz yolları tercih etmeleri ve bu durumun diğer işletmeleri de kural dışılığa teşvik etmesi,
- Etik dışı davranışlar konusunda bireysel sorumluluğun ortadan kalkması,
- İşletmelerde etik liderlik eksikliği,

- İnsanları başkalarına karşı olan sorumluluklarından, etik ilke ve değerlerinden çok kendi mutluluklarıyla ilgili olmaya yönlendiren bireyselciliğin artması,
- Dünyada artan biyolojik ve askeri teknolojinin işletmeler tarafından insanların zararına kullanılma riski,
- Küreselleşme sonucunda farklı kültürlerden gelen insanların iş hayatında birlikte çalışmalarının getirdiği sorunlar,
- Çevre kirliliğindeki artışın insanları olduğu kadar, işletmeleri de yakından etkilemesi.

Örgütsel Etik

- Örgüt belirli amaçlara ulaşmak için iki ya da daha fazla kişi tarafından kurulmuş toplumsal sistemlerdir.
- Örgütün amaçları, biçimsel ve doğal olmak üzere iki yönlüdür. Biçimsel amaç kâğıt üzerinde tespit edilmiş amaçlardır. Doğal amaç ise örgüt üyelerinin kendilerinin geliştirip kabul ettikleri amaçlardır.

“ örgüt kültürü ”

- Örgüt içerisinde farklı kültürden gelen, dolayısıyla farklı inanç ve tutumlara sahip bireyler bir arada çalışmaktadır. Onları bir arada tutan oluşuma *örgüt kültürü* denir.

Örgüt içerisinde gerçekleştirilmesi hedeflenen etik ilkelerin özellikleri:

Öğrenilebilir ve Kazanılır Olması:

- Etik konusunu gündeminde tutan işletmeler için çalışanların etik konusunda bilinçli hale gelmesi için eğitim verilmelidir.
- Etik eğitimdeki ana amaç bireylerin içinde bulundukları toplumun sınırlarını aşarak ideal toplum yapısının ne tür ilkeler üstünde oluşturulabileceği sorusunun cevabını aramaktır.

Paylaşılması ve Kapsaması:

- Örgütsel etik ilkeler işletmelerin yalnızca belirli bölümlerinde değil tüm birimlerinde tüm çalışanlar tarafından, öğrenilebilir, uygulanabilir ve paylaşılabılır olmalıdır.
- Yine tüm çalışanları eşit derecede sorumluluk bilinci ile kapsamalıdır.
- Bu durum, örgütlerin genel amaçlarına ulaşmaları konusunda da yarar sağlar.

İçselleştirilmesi:

- Örgütsel etikte ulaşılacak istenen örgütün, etik felsefesini kazanması ve özümsemesidir.
- İlke ve kurallar içselleştirildiği oranda kabul görecektir. Örgüt çalışanlarının etik ilkeleri içselleştirmesi aynı zamanda onları "daha iyiye nasıl bulabilirim" sorusuna cevap aramaya itecektir.

Davranış Kalıpları İçermesi:

- Öğrenilen ve içselleşen etik ilkeler örgüt çalışanlarının farklı olaylar karşısında aynı davranış kalıbını göstermelerine neden olacaktır.
- Kullandıkları semboller ve ortaya koydukları davranış kalıpları benzeşecek ve biçimselleşecektir.

Referans Niteliği Taşıması:

- Etik ilkelere uygun olmak örgütler açısından iç tutarlılık ve bütünsellik oluşturduğu gibi bu yapının dış çevreye yansımaları, tutarlılığın verdiği güvene dayalı referans sağlama şeklinde görülebilmektedir.
- Etik ilkelerin referans kimliği, iş görenler üzerinde de etkilidir. İlgi görme, yükselme gibi motive edici oluşumlar, etik standartlara uyumluluk başarısının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır.

Performans Değerleme ve Oto Kontrol

Sağlaması:

- Örgütsel etik ilkeler, kontrolü ve denetimi kolaylaştırdığı gibi getirdiğı standartlar sayesinde performans değerlemesi yapılmasını da sağlamaktadır.

Etik değerlere sahip bir organizasyonu oluşturabilmek için üç temel şart bulunmaktadır;

- Biz bilincine dayalı yerleşik bir kurum kültürünün olması,
- Sorumluluk bilincinin yerleşmesi, herkesin davranışlarından sorumlu olması,
- Etik konularda sürekli, yoğun ve açık iletişim kurulması.

**Etik değerlere uygun davranan ve
alışanlarını bu yönde özendiren
Örgütlerin elde ettiği stnlkler belirli
bazı başlıklar altında toplanabilmektedir:**

- Verimlilik
- Sorumluluk
- İletişim
- Rekabetçi Üstünlük
- Olumsuzluklardan Kaçınmak

İşletme Etiği

- Kurumsal etik de denilebilir. İş yerinde doğru olanı yapmak üzere oluşturulan kurallar, ahlâki normlar, değerler, eğilimler ve ilkeler bütünü olarak tanımlanabilir.
- İşletme etiği, diğer bir ifade ile işletmelerdeki ahlâki ilke ve standartlardır.

İşletme etiğine önem veren firmaların sağlayacakları faydalar şunlardır:

- Etik değerleri benimseyerek sürekli bir gelişim içinde bulunmaları ve verimlilik artışı,
- Etik değerleri işletme içinde geliştirerek müşteriye yansıtan firmaların "seçilen" statüsüne geçerek rekabet avantajı sağlamaları,
- Etik değerlerin sosyal sorumlulukla birleşerek işletmeye artı değer kazandırması ve halkla ilişkiler birimlerinde bu değerlerin yansıtılması.

Yönetmel Etik

- *Yönetmel etik*, yönetmel eylemlerde uyulması gereken ilkeler veya davranış kuralları olarak ifade edilebilir.
- İşletmelerin yönetiminde, etik ilke ve kuralların uygulanması sürecidir. Yönetimle ilgili faaliyetlerde yöneticilere rehberlik eden davranış standartlarını oluşturur.

Yönetmel etik, yöneticilerin etik değerlerine bağlı olarak gelişmekte ve üç seviyede uygulama alanı bulmaktadır:

Kişisel Uygulamalar ve Ahlâki Sorunlar:

- Bu bölümdeki etik sorunlar, yöneticilerin yasadışı olan ancak kişisel doyum ve kazançla sonuçlanan etik seçimlerini kapsar.
- Örneğin, kaynakların yanlış kullanımı, cinsel taciz v.b. gibi.

Mesleki Eylemler:

- Yöneticilerin mesleki konularla ilgili yaptıkları etik seçimleri kapsar.
- Örneğin; adam kayırma v.b. gibi.

Günlük Yönetim İşleri:

- Gücün kullanımı, örgütlerin ve bireylerin şekillendirilmesi, doğru değerlerin kararlaştırılması, gücün adil bir şekilde kullanılıp kullanılmadığının ve uygulanan seçimlerin haklılığının yargılanmasını kapsar.

Meslek Etiği

- İş etiği içerisinde yer alan diğer bir etik türü de meslek etiğidir. Her mesleğe özgü etik kurallar ve ilkeler oluşturarak, bunların standart hale getirilmesine katkıda bulunan uygulamalı bir etik türüdür.
- *Meslek etiği*, meslek grubunu oluşturan bireylerin kendi aralarında ve toplum ile olan ilişkilerini düzenleyen bir etik türüdür.

Haftaya g r   mek üzere..

